

Nr 31.

Ankom till Riksdagens kansli den 27 mars 1912 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter tvätterskan Emilia Andrietta Lindberg från Sala.

(3:e Afd.)

I en till Riksdagen afåten, till statsutskottets förberedande behandling remitterad proposition (nr 63) af den 23 februari 1912 har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att kronans rätt till danaarf efter tvätterskan Emilia Andrietta Lindberg från Sala må efterskännas till förmån för svenska allmänna djurskyddsföreningen.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anført följande:

Departementschefens yttrande.

»Den 8 september 1905 afled i Sala tvätterskan Emilia Andrietta Lindberg utan att efterlämna kända arfvingar. Till god man att iakttaga och bevaka den afidnas okända arfvingars rätt och bästa i fråga om arf efter henne förordnades af rådstufvurätten i Sala stads-vaktmästaren därstädes A. W. Sandberg.

Sedan svenska allmänna djurskyddsföreningen den 30 april 1906 låtit såsom testamente bevaka vissa af Emilia Andrietta Lindberg i lifstiden fällda yttranden af innehåll, att efter hennes död hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla föreningen, öfverlämnade gode mannen Sandberg den 15 juni 1907 till föreningen 1,860 kronor 31 öre, utgörande behållningen i dödsboet efter afdrag af begravnings- och boutredningskostnader.

Vid vittnesförhör inför rådstufvurätten i Sala rörande omförmälda såsom testamente bevakade yttranden hördes gårdsägaren Lars Edvard Johansson i nämnda stad och dennes hustru Sofia Johansson, hvilka därvid berättade, bland annat, *mannen Johansson*, att vid ett af vittnets besök hos Emilia Lindberg under hennes sista sjukdom, därvid vittnets hustru jämväl närvarit, den afidna på vittnets tillfrågan, hur hon tänkt, att med hennes egendom skulle förfaras efter hennes död, yttrat, att hon tänkt gifva till svenska djurskyddsföreningen hvad i hennes bo funnes kvar, sedan kostnaderna för hennes skötsel och begrafning blifvit guldna; att hon därvid tillagt, att hon alltid ömmat för djur, äfvensom framhållit, att hon ensam utan någon hjälp arbetat samman det lilla, hon ägde; att vittnet vid ett senare tillfälle tillfrågat Emilia Lindberg, om hon med sitt vid förra tillfället hafda yttrande, att svenska djurskyddsföreningen skulle få hennes kvarlåtenskap, åsyftat svenska allmänna djurskyddsföreningen, och att Emilia Lindberg härå svarat ett tydligt ja; att Emilia Lindberg vid omvittnade yttrandenas afgifvande varit fullt redig och handlat af fri och otvungen vilja; samt att vittnet för sin del vore fullkomligt öfvertygadt, att Emilia Lindberg vid båda dessa tillfällen afsett att gifva tillkänna sin yttersta vilja och testamente; samt *hustrun Johansson*, att vittnet, som bodde i samma gård som Emilia Lindberg, vårdat henne under hennes sista sjukdom; att en morgon under denna tid vittnets man äfven tillkommit samt därvid frågat Emilia Lindberg, hur hon tänkte ordna om sin kvarlåtenskap; att Emilia Lindberg härtill svarat, att hon tänkt, att kvarlåtenskapen skulle tilldelas djurskyddsföreningen och äfven den, som skött henne; att hon vid detta tillfälle väl icke uttryckligen sagt, att hennes omvittnade yttranden vore hennes testamente, men att hon dock nämnt, att det vore hennes önskan, att kvarlåtenskapen skulle delas på omförmälda sätt; samt att Emilia Lindberg vid ifrågavarande tillfälle varit vid fullt och sundt förstånd och handlat frivilligt.

I mars 1909 instämde kammaradvokatfiskalsämbetet svenska allmänna djurskyddsföreningen till rådstufvurätten i Sala med yrkande, att omförmälda såsom testamente bevakade yttranden måtte förklaras icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t och kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter Emilia Andrietta Lindberg samt att föreningen måtte förpliktas att till Kungl. Maj:t och kronan redovisa samma kvarlåtenskap. Genom utslag den 24 maj 1909 pröfvade rådstufvurätten af anförda skäl rättvist på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts och kronans talan, att föreningen, som omhändertagit kvarlåtenskapen, förpliktades att inom tre månader från det rådstufvurättens utslag vunnit laga kraft till Kungl.

Maj:t och kronan utlämna berörda kvarlåtenskap. Svea hofrätt, där saken fullföljdes, gjorde härutinnan ingen annan ändring, än att den tid, inom hvilken det ålåg föreningen att utlämna kvarlåtenskapen, bestämdes till tre månader från hofrättens doms dag. Hofrättens den 27 maj 1910 gifna dom vann laga kraft.

I en till Kungl. Maj:t ingifven skrift af den 7 januari 1911 har nu svenska allmänna djurskyddsföreningens styrelse, under framhållande, att det otvetydigt varit Emilia Lindbergs önskan, att föreningen efter hennes död skulle komma i besittning af hennes kvarlåtenskap, ehuru hon icke förstätt att gifva denna sin önskan uttryck i laga form, i underdånighet anhållit, att Kungl. Maj:t behagade i nåder efterskänka sin rätt till ifrågavarande kvarlåtenskap till förmån för föreningen.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län har afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ärendet och därvid tillika öfverlämnat från magistraten i Sala och gode mannen, stadsvaktmästaren Sandberg inkomna yttranden. Såväl magistraten som Kungl. Maj:ts befallningshafvande hafva förordat ansökningen till nådigt bifall.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund af nådig remiss yttrat sig, har, under förmålan, att djurskyddsföreningen till ämbetet öfverlämnat omförmälda kvarlåtenskap, hemställt, att densamma, efter afdrag af aktoratsprovision, måtte efterskänkas till förmån för föreningen, samt tillstyrkt, att nådig proposition i sådant syfte måtte aflåtas till Riksdagen.»

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit, hemställde departementschefen om aflåtande till Riksdagen af förenämnda proposition.

Utskottet, som icke haft något att erinra emot förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 27 mars 1912.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hafva närvarit:

herrar *A. G. L. Billing, A. Ekman, greve F. Wachtmeister, O. Jonsson, A. N. Hahn, friherre J. T. Gripenstedt, greve P. O. L. Klingspor, H. F. Lamm, friherre C. H. Falkenberg, friherre J. G. Beck-Friis, A. C. Lindblad, C. G. Ekman, A. Wiklund, H. Andersson i Skifarp, F. W. Thorsson, P. Olsson, C. Persson, K. V. Rydén, J. A. Sjö, N. E. Lindberg, J. Ström och E. A. Nilson.*
